

Sygn. akt III KK 557/22

POSTANOWIENIE

Dnia 23 stycznia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Kołodziejcki

na posiedzeniu bez udziału stron

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 23 stycznia 2023 r.,

sprawy **G. B.**

skazanego z art. 226 § 1 k.k. i in.

z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 31 stycznia 2022 r., sygn. akt IV Ka 1693/21

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego dla Krakowa-Podgórze w Krakowie

z dnia 27 kwietnia 2021 r., sygn. akt II K 594/20

na podstawie art. 531 § 1 k.p.k. w zw. z art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k.

i w zw. z art. 524 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

1. pozostawić kasację bez rozpoznania;

2. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz obrońcy z urzędu skazanego G. B. – adw. J. O. (Kancelaria Adwokacka w K.) kwotę 442,80 zł (czterysta czterdzieści dwa złote osiemdziesiąt groszy), w tym 23% VAT, tytułem opłaty za sporządzenie i wniesienie kasacji;

3. zwolnić skazanego od kosztów sądowych postępowania kasacyjnego i wydatkami tego postępowania obciążyć Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy dla Krakowa-Podgórze w Krakowie wyrokiem z dnia 27 kwietnia 2021 r., sygn. akt II K 594/20 uznał G. B. za winnego popełnienia sześciu przestępstw kwalifikowanych z art. 226 § 1 k.k., art. 158 § 1 k.k. w zw. z art. 57a § 1 k.k., art. 190 § 1 k.k., art. 157 § 2 k.k. i za to wymierzył mu karę łączną 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności jednocześnie orzekając, że winna ona być wykonywana w zakładzie karnym w systemie terapeutycznym w związku z uzależnieniem ww. od alkoholu. Ponadto zaliczył ww. na poczet kary łącznej pozbawienia wolności okres faktycznego pozbawienia wolności w sprawie. Jednocześnie orzekł od oskarżonych, w tym G. B. nawiązkę w kwocie 800 zł na rzecz F. (k. 531-539v).

W następstwie rozpoznania apelacji wniesionej przez obrońcę z urzędu skazanego (k. 570-574), Sąd Okręgowy w Krakowie, wyrokiem z dnia 31 stycznia 2022 r., sygn. akt IV Ka 1693/21, zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, iż uchylił rozstrzygnięcie co do czynu z art. 158 § 1 k.k. w zw. z art. 57a § 1 k.k. oraz w przedmiocie orzeczonej nawiazki w odniesieniu do oskarżonego G. B. i w tym zakresie sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu dla Krakowa-Podgórze w Krakowie do ponownego rozpoznania. Ponadto przyjął, iż wymierzenie kary łącznej pozbawienia wolności nastąpiło w miejsce pozostałych orzeczonych kar jednostkowych i obniżył ją do 1 roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności. W pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy (k. 607-607v).

Kasację od wyroku Sądu odwoławczego wywiódł obrońca z urzędu skazanego, zarzucając:

1. rażące naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na treść orzeczenia tj. 440 k.p.k. w z art. 201 k.p.k., poprzez utrzymanie orzeczenia w mocy, podczas gdy jest ono rażąco niesprawiedliwe z uwagi na fakt, iż opinia z 2 kwietnia 2020 r. wykonana w Szpitalu im. [...] jest niejasna i niepełna;
2. rażące naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na treść orzeczenia tj. art. 518 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., poprzez bardzo lakoniczne sformułowanie uzasadnienia wyroku i niewskazanie w uzasadnieniu czym kierował się Sąd wydając wyrok oraz dlaczego zarzuty i wnioski apelacji uznał za niezasadne w szczególności wskazanie, iż

„zaburzenia osobowości i uzależnienie od alkoholu nie są na tyle doniosłymi okolicznościami, by uznać wymierzenie kary za rażąco surowe i nieodpowiadające stopniowi winy” nie odnosząc się do stopnia ich natężenia;

3. z ostrożności procesowej zarzucił ponadto rażące naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na treść orzeczenia tj. art. 518 k.p.k. w zw. z art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k., poprzez dokonanie dowolnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, przejawiające się brakiem zestawienia i ustalenia wzajemnej korelacji faktu występowania zaburzeń osobowości oraz uzależnienia od alkoholu a wcześniejszymi diagnozami choroby psychicznej - schizofrenii paranoidalnej i w konsekwencji niezasadnego uznania, iż zaburzenia osobowości i uzależnienie od alkoholu nie są na tyle doniosłymi okolicznościami, by uznać je przy wymiarze kary, co w konsekwencji powyższych uchybień spowodowało rażąco niewspółmierność kar pozbawienia wolności przy nieuwzględnieniu właściwości i warunków osobistych oskarżonego (k. 683-684).

W świetle tak sformułowanych zarzutów obrońca wniósł uchylenie zaskarżonego wyroku w pkt 3 i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie obrońcy kosztów pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu z urzędu, nieopłaconych w całości ani w części (k. 684).

Prokurator w pisemnej odpowiedzi na kasację wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej (k. 706-709).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasację obrońcy z urzędu skazanego należało pozostawić bez rozpoznania, albowiem została ona wniesiona po terminie.

W myśl art. 524 § 1 zd. pierwsze k.p.k., termin do wniesienia kasacji dla stron wynosi 30 dni od daty doręczenia orzeczenia z uzasadnieniem. Oczywiście jest, że z uwagi na przymus adwokacko-radcowski, skazany może wystąpić o wyznaczenie mu obrońcy z urzędu, w celu rozważenia zasadności sporządzenia i podpisania kasacji. W takim przypadku termin do wniesienia tego nadzwyczajnego środka zaskarżenia ulega zawieszeniu na czas rozpoznania wniosku o przyznanie

pomocy prawnej (*vide* art. 127a § 1 k.p.k.). W razie ustanowienia obrońcy z urzędu, 30-dniowy termin do wniesienia kasacji przez wyznaczonego obrońcę rozpoczyna bieg od daty doręczenia mu stosownej decyzji sądu (art. 127a § 2 k.p.k.). Nie zmienia to jednak faktu, iż warunkiem *sine qua non* wyznaczenia obrońcy z urzędu w tym celu jest złożenie przez skazanego wniosku w terminie wskazanym w art. 524 § 1 zd. pierwsze k.p.k., tj. 30 dni od doręczenia wyroku sądu odwoławczego wraz z uzasadnieniem.

Analiza akt sprawy prowadzi do wniosku, że wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 31 stycznia 2022 r., sygn. akt IV Ka 1693/21 wraz z uzasadnieniem został doręczony G. B. w dniu 23 lutego 2022 r. (k. 680), a jego obrońcy w dniu 21 lutego 2022 r. (k. 679). W sytuacji doręczenia oskarżonemu i jego obrońcy w różnych terminach orzeczeń podlegających zaskarżeniu, termin do wniesienia środka zaskarżenia należy liczyć od daty późniejszego z dokonanych doręczeń (zob. postanowienie SN z dnia 21 kwietnia 2017 r., VI KZ 3/17, LEX nr 2273877, postanowienie SN z dnia 26 lutego 2015 r., III KZ 8/15, LEX nr 1646393). Tak więc 30-dniowy termin do wniesienia kasacji, o którym mowa w art. 524 § 1 zd. pierwsze k.p.k., jak również złożenia wniosku o wyznaczenie w tym celu obrońcy z urzędu, mijał w dniu 25 marca 2022 r. Do tego czasu żadne działania w przedmiocie zainicjowania postępowania kasacyjnego nie zostały jednak podjęte. G. B. zwrócił się do Sądu Okręgowego w Krakowie o wyznaczenie obrońcy z urzędu celem złożenia kasacji, jednak nastąpiło to dopiero w dniu 31 marca 2022 r. (k. 619-620), a zatem już po upływie wskazanego 30-dniowego terminu.

Mimo to G. B. wyznaczono obrońcę z urzędu w osobie adw. J. O. (k. 624), która to wywiodła kasację na korzyść skazanego (k. 683-690). Skoro jednak, jak wskazano wyżej, sam wniosek o wyznaczenie obrońcy z urzędu został wniesiony po upływie terminu wskazanego w art. 524 § 1 zd. pierwsze k.p.k., to w ogóle nie powinien zostać uwzględniony, a w konsekwencji wszelkie czynności podejmowane przez obrońcę nie mogą zostać uznane za skuteczne. Prawdą jest, że błąd w procedowaniu leżący po stronie organu procesowego nie może wywoływać negatywnych konsekwencji dla strony procesowej. Reguła ta nie może znajdować tu jednak zastosowania, albowiem negatywne konsekwencje dla strony spowodował już upływ 30-dniowego terminu na złożenie kasacji. Jakiegokolwiek

działania po tym czasie nie mogą odwrócić skutków procesowych uchybienia terminowi zawitemu (por. postanowienie SN z dnia 17 lipca 2013 r., IV KZ 40/13, LEX nr 1335625).

Mimo takiego stanu rzeczy, Przewodniczący IV Wydziału Karnego Odwoławczego Sądu Okręgowego w Krakowie zarządzeniem z dnia 11 sierpnia 2022 r., przyjął kasację do rozpoznania (k. 695), pomimo, że na podstawie art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k. powinien odmówić jej przyjęcia z powodu złożenia po upływie terminu. Niedostrzeżenie tej wady, nie dezaktualizuje kontroli dopuszczalności kasacji przez Sąd Najwyższy, której obowiązek wynika z art. 531 § 1 k.p.k. W świetle powyższego stwierdzić należało, że w rozpoznawanej sprawie kasacja obrońcy z urzędu skazanego G. B. została wadliwie przyjęta, co na podstawie art. 531 § 1 k.p.k. w zw. z art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k. i w zw. z art. 524 § 1 k.p.k. implikowało pozostawienie jej bez rozpoznania jako wniesionej po upływie terminu.

Na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. postanowiono zwolnić skazanego od ponoszenia kosztów sądowych postępowania kasacyjnego. Co do zasady, zgodnie z art. 637a § 1 w zw. z art. 637 § 1 k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 k.p.k. w przypadku pozostawienia kasacji bez rozpoznania koszty procesu winien ponieść ten, kto wniósł środek odwoławczy. W przedmiotowej sprawie ich zasądzenie od skazanego w konsekwencji wadliwych decyzji procesowych podjętych przez Sąd Okręgowy w Krakowie, które nie były w żadnym stopniu zależne od skazanego, przeczyłoby jakimkolwiek względom słuszności.

Podobne racje legły u podstaw przyznania obrońcy z urzędu opłaty za sporządzenie i wniesienie kasacji. Ustanowiony dla G. B. obrońca, dostrzegając podstawy kasacyjne, wywiódł nadzwyczajny środek zaskarżenia. Tym samym działał on zgodnie z przepisami procedury karnej, w świetle których zobowiązany był przedsięwziąć czynności procesowe jedynie na korzyść klienta. Wskazane nie pozwala na przyjęcie, aby wadliwe decyzje procesowe Sądu odwoławczego, negatywnie wpływały na sytuację adwokata, który należycie wywiązał się ze swojego obowiązku. Wobec tego, że adw. J. O. sporządziła i wniosła kasację w przedmiotowej sprawie, na jej rzecz zasądzono kwotę 442,80 zł w tym 23% VAT. Rozstrzygnięcie w tym zakresie wydano na podstawie § 2 pkt 1, § 3 i § 4 ust. 1 i 3

oraz § 17 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 18 z późn. zm.).

Mając na względzie powyższe, Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.